

DO 0000200360106

Question n° 3 de Mme Maggie De Block du 30 juillet 2003 (N.) à la secrétaire d'État à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions :

Chantiers de construction de logements familiaux privés. — Coordinateurs de sécurité. — Présence.

Outre le surcoût considérable qu'elle entraîne pour le maître de l'ouvrage, la désignation obligatoire de

DO 0000200360106

Vraag nr. 3 van mevrouw Maggie De Block van 30 juli 2003 (N.) aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen :

Bouwwerven van particuliere gezinswoningen. — Veiligheidscoördinatoren. — Aanwezigheid.

Naast de aanzienlijke meerkosten voor de bouwheer en/of -dame, brengt de verplichte aanstelling van vei-

coordinateurs de sécurité sur les chantiers de construction de logements familiaux privés présente un certain nombre d'inconvénients. Dans certains cas, le coordinateur de sécurité ne se rend pas ou presque pas sur le chantier. Les nombreuses conditions administratives ne sont dès lors pas remplies. Comme les coordinateurs exigent d'être rémunérés avant de commencer leurs activités, le maître de l'ouvrage n'est souvent plus en mesure d'exercer une quelconque pression financière.

1. En définitive, qui est responsable de la présence régulière d'un coordinateur de sécurité sur les chantiers de construction de logements familiaux privés ?

2. Si un coordinateur ne se rend pas pendant des mois sur un chantier de construction, le maître de l'ouvrage peut-il le mettre en cause s'il apparaît ultérieurement que les formalités administratives requises ne sont pas remplies ?

3. Le maître de l'ouvrage peut-il réclamer une indemnisation financière à un coordinateur de sécurité qui ne s'acquitte pas correctement de sa mission ?

4. Le maître de l'ouvrage peut-il, en définitive, être mis personnellement en cause s'il apparaît qu'un coordinateur de sécurité ne s'est pas ou presque pas rendu sur le chantier et un contrôle fait apparaître que les formalités administratives ne sont pas remplies ?

5. À quelles sanctions le coordinateur de sécurité et le maître de l'ouvrage s'exposent-ils respectivement ?

Réponse de la secrétaire d'État à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions du 10 septembre 2003, à la question n° 3 de Mme Maggie De Block du 30 juillet 2003 (N.):

Veillez trouver ci-après la réponse aux questions posées.

1. La réglementation relative aux chantiers temporaires ou mobiles n'impose pas une présence régulière du coordinateur sur un tel chantier. Cependant il est crucial qu'il remplisse en tout temps, intégralement, et de façon adéquate ses missions, énumérées à l'article 11 de l'arrêté royal du 25 janvier 2001, en ce qui concerne le coordinateur-projet, et à l'article 22 en ce qui concerne le coordinateur-réalisation. Les moyens pour y parvenir dépendent de son organisation personnelle. Le coordinateur-réalisation ne peut évidemment accomplir convenablement et entièrement ses missions sans un certain nombre de visites au chantier.

Les personnes qui, en vertu du même arrêté royal, doivent veiller à ce que le coordinateur remplisse ses tâches et sont par conséquent responsables de cette

ligheidcoördinatoren op bouwerven van particuliere gezinswoningen nog andere vervelende gevolgen met zich mee. In een aantal gevallen komt de veiligheidscoördinator niet of nauwelijks op de werf. Bijgevolg wordt niet voldaan aan de vele administratieve vereisten. Financiële druk kan de bouwheer en/of -dame vaak niet meer uitoefenen, vermits de coördinatoren eisen betaald te worden vóór de aanvang van hun activiteiten.

1. Wie is uiteindelijk verantwoordelijk om de regelmatige aanwezigheid van een veiligheidscoördinator te verzekeren op bouwerven van particuliere gezinswoningen ?

2. Indien een veiligheidscoördinator maandenlang niet komt opdagen op een bouwerv, kan de bouwheer/-dame hem/haar dan aansprakelijk stellen wanneer nadien niet voldaan blijkt te zijn aan de vereiste administratieve formaliteiten ?

3. Kan de bouwheer/-dame een financiële vergoeding vragen aan een veiligheidscoördinator die zijn taken niet naar behoren uitvoert ?

4. Kan de bouwheer/-dame uiteindelijk zelf aansprakelijk worden gesteld indien blijkt dat een veiligheidscoördinator niet of nauwelijks is komen opdagen op zijn/haar bouwerv en bij controle blijkt dat er niet voldaan is aan de administratieve formaliteiten ?

5. Welke sancties hangen de veiligheidscoördinator, respectievelijk een bouwheer/-dame mogelijk boven het hoofd ?

Antwoord van de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen van 10 september 2003, op de vraag nr. 3 van mevrouw Maggie De Block van 30 juli 2003 (N.):

Gelieve hierna het antwoord te willen vinden op de gestelde vragen.

1. De regelgeving in verband met de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen verplicht geen regelmatige aanwezigheid van de coördinator op zulke bouwplaats. Cruciaal is evenwel dat de coördinator zijn of haar opdrachten, opgesomd in artikel 11 van het koninklijk besluit van 25 januari 2001, wat de coördinator-ontwerp betreft, en in artikel 22, wat de coördinator-verwezenlijking betreft, te allen tijde volledig en adequaat vervult. Hoe de coördinator hiertoe komt is afhankelijk van zijn of haar persoonlijke organisatie. De coördinator-verwezenlijking kan uiteraard zijn of haar opdrachten niet volledig en adequaat vervullen zonder een aantal malen de bouwplaats te bezoeken.

De personen die er krachtens hetzelfde koninklijk besluit moeten op toezien dat de coördinator zijn of haar taken vervult en derhalve verantwoordelijk zijn

«surveillance», sont les personnes chargées de sa désignation (art. 7, § 1er pour le coordinateur-projet, art. 17, § 2, pour le coordinateur-réalisation). Dans les cas où l'ouvrage n'est pas destiné à un usage professionnel ou commercial et que les travaux sont entrepris pour le compte d'un ou plusieurs particuliers, il s'agit du maître d'œuvre chargé de la conception durant le projet (art. 5, § 2) et du maître d'œuvre chargé du contrôle de l'exécution pendant la réalisation (art. 15, § 2). Dans la plupart des cas d'habitations familiales particulières c'est l'architecte. À défaut de maître d'œuvre chargé du contrôle de l'exécution pendant la réalisation, c'est le premier maître d'œuvre chargé de l'exécution qui conclut un contrat avec les particuliers, qui doit veiller à ce que le coordinateur-réalisation remplisse ses tâches complètement et de façon adéquate. En général, pareil maître d'œuvre chargé de l'exécution est un entrepreneur.

2. Le fait qu'un coordinateur ne se montre pas sur un chantier temporaire ou mobile pendant des mois peut être une présomption que celui-ci ou celle-ci n'accomplit pas ses tâches correctement. Les personnes qui peuvent être rendues civilement responsables de la non-exécution correcte de ses tâches par le coordinateur, ou l'absence de certains documents réglementaires obligatoires, sont les mêmes personnes que celles qui doivent contrôler que le coordinateur-réalisation remplit ses tâches en tout temps, intégralement et de façon adéquate.

3. La convention écrite conclue avec le coordinateur pour l'exécution de ses tâches relève du droit contractuel ordinaire. La réglementation vise cependant une obligation de résultat pour lequel le coordinateur doit effectuer correctement ses tâches. Elle n'autorise donc pas d'indemnités financières susceptibles de remplacer une exécution défectueuse des missions du coordinateur. Il doit y avoir, par exemple, le dossier d'intervention ultérieure sans plus. Si celui-ci fait défaut, le maître d'ouvrage particulier ne peut, lors d'une éventuelle cession de l'ouvrage, répondre à ses obligations en application de l'article 48 de l'arrêté royal du 25 janvier 2001. Pour ces raisons il convient plutôt d'inclure dans le contrat un nombre minimum de prestations qui doivent être le garant d'un bon accomplissement des tâches du coordinateur et de clauses de résiliation dans l'hypothèse de constatation d'exécution incorrecte.

Le maître d'ouvrage concerné peut contester devant le tribunal l'obligation de verser les honoraires compte tenu des manquements constatés dans l'exercice des fonctions de coordinateur.

voor dit «toezien», zijn de personen belast met zijn aanstelling (art. 7, § 1, voor de coördinator-ontwerp, art. 17, § 2, voor de coördinator-verwezenlijking). In de gevallen waar het bouwwerk niet bestemd is voor professioneel of commercieel gebruik en de werkzaamheden ondernomen worden voor rekening van één of meerdere particulieren, is de bouwdirectie belast met het ontwerp tijdens het ontwerp (art. 5, § 2) en de bouwdirectie belast met de controle op de uitvoering tijdens de verwezenlijking (art. 15, § 2). In de meeste gevallen van particuliere gezinswoningen is dit de architect. Bij gebrek aan een bouwdirectie belast met de controle op de uitvoering tijdens de verwezenlijking, is het de eerste bouwdirectie belast met de uitvoering die met de particulieren een overeenkomst sluit, die er moet op toezien dat de coördinator-verwezenlijking volledig en adequaat zijn of haar opdrachten vervult. In de meeste gevallen is dergelijke bouwdirectie belast met de uitvoering een aannemer.

2. Het maandenlang niet verschijnen op een tijdelijke of mobiele bouwplaats van de coördinator-verwezenlijking kan een aanwijzing zijn dat deze zijn of haar opdrachten niet correct vervult. De personen die aansprakelijk gesteld kunnen worden voor het niet correct vervullen door de coördinator van zijn of haar opdrachten, de afwezigheid van bepaalde reglementaire vereiste documenten inbegrepen, zijn dezelfde personen als deze die er moeten op toezien dat de coördinator-verwezenlijking haar of zijn taken te allen tijde volledig en adequaat vervult.

3. De schriftelijke overeenkomst die met de coördinator gesloten wordt voor de uitvoering van zijn of haar opdrachten, valt onder het normale contractrecht. De regelgeving bedoelt evenwel een resultaatverbintenis waarbij de coördinator zijn opdrachten correct moet vervullen. Zij laat derhalve geen financiële vergoedingen toe die in de plaats zouden mogen komen van een gebrekkige uitvoering van de opdrachten van de coördinator. Het postinterventiedossier moet er bijvoorbeeld zijn zonder meer. Zou dit ontbreken, dan kan de particuliere opdrachtgever zijn verplichtingen met toepassing van artikel 48 van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 bij een eventuele latere overdracht van het bouwwerk niet nakomen. Om die reden past het om eerder in de overeenkomst een aantal minimumprestaties op te nemen die borg moeten staan voor een correcte uitvoering van de taken van de coördinator en verbrekingsclausules voor het geval van de eventuele vaststelling van niet correcte uitvoering.

De betrokken bouwheer/dame kan de verplichting om het honorarium te betalen aanvechten voor de rechtbank, rekening houdend met de tekortkoming vastgesteld in de uitoefening van de functie van coördinator.

4. Comme déjà développé ci-dessus aux points 1 et 2, ce sont les personnes chargées de la désignation du coordinateur qui peuvent être rendues responsables de ses dysfonctionnements et pas le maître d'ouvrage.

Pour être complet, il ne faut cependant pas perdre de vue que, conformément aux dispositions des articles 15 et 17 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, le maître d'ouvrage peut se voir attribuer la responsabilité du non-respect des principes généraux de prévention qui lui sont proposés par le maître d'œuvre ou le coordinateur.

5. Les sanctions pénales fixées aux articles 86 et 87 de la loi précitée du 4 août 1996 peuvent être infligées aux personnes chargées de la désignation du coordinateur et du contrôle sur l'exécution de sa fonction. Le maître d'ouvrage ne peut être rendu responsable au pénal que s'il/elle n'a pas respecté les obligations mentionnées au point 4. Le coordinateur ne peut être poursuivi en vertu de la loi précitée, mais les dispositions du droit pénal commun restent évidemment applicables sans restriction.

4. Zoals reeds onder de punten 1 en 2 hierboven uiteengezet, zijn het de personen belast met de aanstelling van de coördinator die aansprakelijk kunnen worden gesteld voor zijn of haar disfunctioneren en niet de bouwheer/dame.

Volledigheidshalve mag men evenwel niet uit het oog verliezen dat, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 15 en 17 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, de bouwheer/dame verantwoordelijk kan gesteld worden voor het niet-naleven van de algemene preventieprincipes die hem/haar worden voorgesteld door de bouwdirecties of de coördinator.

5. De strafsancities vastgesteld in de artikelen 86 en 87 van voornoemde wet van 4 augustus 1996 kunnen opgelegd worden aan de personen die belast zijn met de aanstelling van de coördinator en met de controle op de uitvoering van hun functie. De bouwheer/dame kan enkel strafrechtelijk verantwoordelijk gesteld worden indien hij/zij de verplichtigen vermeld onder punt 4 niet heeft nageleefd. De coördinator kan niet vervolgd worden op grond van voormelde wet, doch uiteraard blijven de bepalingen van het gewone strafrecht onverkort van toepassing.